

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálních **Ludevít Fleischer** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

O zpěváckých spolcích zpěváckým spolkům.*)

II.

V listu prvním jsme objasnili velikou důležitost hromad spolkových pro spolek samý; neméně důležité jest však, aby v těchto hromadách o zájmech spolkových se rokovalo vždy co možno *nejzvrubněji a nejpravdivěji*.

Nebezpečné je *zakrývat* rány stávající, je to nebezpečná šetrnost, obvázáním pouhým se rána nevyhladí; nebezpečné je *nedoceňování* jich.

Povinností každého pravého přítele spolku jest právě při těchto hromadách objasňovat hlubší příčiny výjevu životu spolkového a to *bez obalu* a vždy *dle pravdy*, neboť jen právě tímto seznámením hlubších příčin stávajících chorob lze promýšleti a také se pokusiti o trvalé vyléčení neduhů spolkových; protož vždy buď heslem spoluůdů veškerých: *vždy poctivě a neohroženě i pravdivě ku zdaru spolku*.

Naše spolky obyčejně musí podnikat boj s nepřízní strany zpátečnické.

V každém našem městě je strana tato zastoupena, jsou to *pohodlní šosáci* neb *ctižádostiví přepjatci*, jimž vše co nové nepohodlné, vše kde nemohou samy vyniknout, nemilé jest.

Mnohdy odpor této strany vystupuje na počátku dosti nebezpečně, avšak vytrvalostí spoluůdů vždy se poštěstí zvítěziti nad ní, neboť právě idea spolků jest idea velká, šlechtná a byť by bylo za ní podnikati boj sebe tužší, přede zvítězí. *Neopustí-li spolek sám sebe, nebojí-li se spolek nepřátele a ctí-li své přátele*, pak se nikdy nemusí báti, že zhyne v prohlubních proudu odporného.

Oposice taková, již se lépe *činy* nežli *slovy* odpovídá, se stane za nedlouho směšnou, a jak se stala směšnou, je malátná.

Je sice boj takový úkaz vždy nemilý, avšak přede potřebný, neboť právě bojem tím tuhnou síly a opevňují se základy spolku.

Máme v naší vlasti přemnohých toho důkazů, jak hřmotně se hnala takováto strana v boj proti spolkům, a že na konec za posměchu a hanby jen opustila bojiště.

Vítězství to závisí vždy jen od *vytrvalosti a odhodlanosti* spolků.

Nepopustí-li a působí-li svorně, povždy zvítězí. —

Uznali jsme *svornost za nejdůležitější pravidlo* života spolkového, nyní musíme poukázat také k tomu, jak nutné jest, aby *vzájemná šetrnost členů* se družila k svornosti. Členové spolků jsou rovnoprávní, již idea spolku nepřipouští vyvinutí poměru pána k sluhovi, avšak vždy nutno jest, aby mimo rovnoprávné svornosti je vždy také slučovala *bratrská šetrnost*, totiž, aby ctil jeden druhého, vzájemný poměr ten aby nekalilo buď ze ctižádosti neb ze sprostoty vyplývající řevní, aby všickni hájili všude čest a vážnost jednotlivce a opáčně.

Tak se vyvinou přirozeně a jistě *pevné vědomosti solidárnosti* a morální jednota spolku vždy jasněji a jasněji bude vynikati, tak také se nejjistěji odzbrojí ony tlupy nepřátel, jenž vždy proti jednotlivcům a nikdy proti idey spolku boj podnikají. Žádáme zde jakousi solidárnost vojinů v poli, pod jedním praporem společně musí podnikati boj, mají-li zvítězit.

Nic není nebezpečnějšího trvalosti vítězství, než bylo-li *snadně* dobyt. —

Ku zdaru spolku je nutné, aby se vždy a všude přihlíželo k *přísnému plnění stanov* i kde se jedná o *právech* i o *povinnostech* spoluůdů.

Nikdo nezanedbávej užívání svých práv, nikdo však také nezanedbávej plnění svých povinností; aby se však vždy tak dělo, o to dbejte představenstva spolková co nejusilovněji, toť vaše svatá povinnost. Shovívavost v tomto ohledu je nutná i nedovolená, ale také nebezpečná.

Tu hlavně upozorňujeme na *rádné odvádění poplatků měsíčních*, totiž aby se vždy každý měsíc skládaly, neboť zrostou-li za delší čas v obnos větší, tu se velmi neradí splácí a tím jaksi ač neodůvodněně roste nelibost k spolku u těch, jenž mají platiti.

Snadněji se vždy zaplatí v pěti měsících zlatý v pěti lhůtách po 20 kr., než najednou, a pak když se tak děje, je také hospodářství spolku uspořádanější a pravidelnější. —

Nemálo důležité jest také, aby si hleděl ředitel a učitel i předseda *rádným plněním svých povinností* a používáním svého práva zjednat *autoritu*, neboť bez autority nemá trvání žádná společnost. Autorita však se musí vydobýt, vyvinout,

*) Uporňujeme naše sl. zpěv. spolky co nejdůtklivěji na tyto úvahy. Red.

ta se nenechá nikterak oktrojovat. — Když ředitel a učitel hned od počátku nikdy svého práva nežádá, aniž by povinnosti své zanedbal, zjedná si zajisté takovým mužným vystupováním úcty všech spoluúďů a autorita jeho je pojištěna.

Nemyslíme snad pod autoritou tou jakési diktatorství neb jakousi libovládu, nikoliv, ale aby byl plod zasloužené úcty a přesvědčení spoluúďů.

Veřejné produkce jsou známky života a působení spolku.

Již právě ta okolnost, že nimi předstupuje spolek před obecenstvo, že právě ony jsou prostředky k dosažování vyšších účelů spolkových domáhá, aby jednak *program* již byl plod zralé a podobné úvahy, aby čísla volená byla již *přiměřená silám* spolkovým a také *poměřům spolkovým*.

Tu je radno vždy raděj skladby snadnější rádně provádět, než skladbami nesnadnými marně se hmoždit a obecenstvo nudit.

Jak zdařilou produkcí vždy spolek získá, tak nezdařilou vždy mnoho ztratí, protož odporoučíme v těchto případech vždy *největší svědomitost a obezřetnost*.

Nešetřením tohoto pokynu marně se spolek připravuje o oblibu v obecenstvu a pak marně rozsívá nešetrnost v řady svých členů.

Raděj vždy když spolek *méně* avšak *zdařilých*, než *mnoho* a *nezdařilých* uspořádá produkcí. —

Pak nemá být nikdy příprava k produkci na újmu *soustavnému vyučování zpěvu*.

Právě toto soustavné vyučování základům zpěvu je podstatnou podmínkou rozkvětu spolku se stanoviska umění.

Je sice možno s nemalým namáháním naučit i jinak nevzdělané zpěváky papouškovat ten neb onen snadnější melodický sbor, to ale není ještě zpěv a není to také nikterak základ pokroku spolku na dráze umělecké.

Takové experimenty jsou nebezpečné, neboť zpěvák pak myslí, že již skutečně něco dovede a učení se základům theorie zpěvu se mu znechutí.

Protož zastáváme zásadu *přirozeného a soustavného ovšem zpěvu* a zavrhuje vše překvapování a přetěžování sil a možností zpěváků; neboť tak zajisté nemohutní ale spíše morálně slábnou síly spolku a zdravé i pravé ocenění stávajících možností vždy se stává nesnadnější a nemožnější.

Na počátku vždy buď spolek *školou* a dokud se neopírá umělecká činnost spolku o všeobecnou znalost všech základů theorie zpěvu, dotud nelze nikdy pomýšlet na trvalé skvělé, neb zdárné pokračování spolku na této dráze.

Zvolna ale pevně, nezvratně a stále ku předu!

R a f a e l M e n g s .

Novella.

(Dokončení.)

Každému připadalo to nyní směšné, jak se vůbec mohlo pochybovati o pevnosti a silnosti té stavby. Každý nyní tvrdil, že s touž lehkostí by se nyní nahoru odvážil, jako to učinil Mengs. Vždyť to vše byla jen dětská hra; vždyť věděli, že budou zdě držeti.

Takto obrátilo se za hodinu veřejné mínění zcela naopak. — Takový jest ten náš svět.

Ve stavbě se nyní rychle pokračovalo. S přestřešením se brzy začlo, svrchy se postavily. Netrvalo to ani celý rok a loď kostela stála již celá hotova, k službám Božím uspůsobilá. Nuncius, monsignor Alberik Archinto vysvětil ji r. 1751.

Co se týče Rafaela Mengse, dokonával své práce s velkou pilností a horlivostí. Ještě ne zcela triadvacet let stár stal se již prvním dvorním malířem; a to neměl snad oukladům anebo přízni žen, alebrž samojedine svému umění a zásluhám co děkovati. Jeho pensí zvýšila se mu až na tisíc tolarů. To však bylo velmi málo v poměru k velkému počtu darů a klenotů, jakých se mu od krále, od královny, prince a jeho manželky při nesčíslných případnostech dostalo.

Avšak také tyto peníze, dohromady s pensemi obou děvčat asi 2200 tolarů obnášející, musily do otcovy kapsy, jenž navrátil se z Itálie, opět starou svou soustavu v spojení zavedl. Římská snaha potřebovala mnoho, dostávala ale jen málo. Rafael sám musil takřka násilně několik set tolarů věčně uzavřené starcově škatuli vynutiti. Starý Mengs užíval jistého prostředku, zůstatí navzdor všem žádostem statečný; neodpověděl totiž ani slova. Věčné a stálé to mlčení přivedlo prositete vždycky k zoufalství, neboť nahlíželi vždy potom, že z této sochy by věčně nebylo možná něco vyčarovati. K tomu ještě se zamiloval starý Mengs do své děvečky, a ve vši pravdě přemýšlel o tom, s šedesátiletou ženou se oženiti. Ale děvečka se tomu ještě zdráhala. Znelíbilo se jí to, že její pán a jeho děti přestoupili ke katolické víře: dle její obraznosti měl zůstatí víře své věren a státi se jejím manželem. Avšak takový námluvčí, jenž s bednou plno zlata, co děti vydělaly, před ní vstoupil, účinkoval předce na její srdce a slečna Pelunta rozhodla se konečně, nechavši se dlouho ještě prositi, že se stane ženou starého Mengsa. Případ tento způsobil v rodině všeobecné leknutí. Mengs, jeho žena, jeho dvě sestry — všickni spikli se nyní proti starému otcí, otec a jeho šedesátiletá žena spikli se zase proti svým dětem. Velký tento zmátek v Mengsově domě skončil tím, že otec přinutili, aby děti nejpotřebnějšími věcmi obětoval a vlastní byty najmouti nechal. Takto obdržel Rafael nezkráceně celou a děvčata polovičku svých pensí.

Bylo škoda, že tento obrat přičiněním Faustiny, Eleonory a Annibala se ukončiti nemohl, neboť Faustina nacházela se ve Vídni, Eleonora provdala se do vzdáleného jednoho místa, a Annibale byl v Paříži ubytován mezi tím, co vše to se bylo událo.

Veřejný mír mezi těmi stranami, mezi sebou bujujícími, byl takto obstojně zase navrácen, vnitřní poměry však, zrušeny pletichami paní Mengsové, která zapomenouti nemohla, že ty samé děti, které jí nyní se opovažovaly vzdorovati, jednou na svých kolenou houpala, zůstaly mezi nimi tytéž jako dříve. Ona to byla, která otce Mengsa znovu vždycky popuzovala k činům bezcitným a nespravedlivým. — Therese Concordia Mengsova byla od královny požádána, aby Corregio-vu „noc“ v zmenšené míře překreslila. Podařilo se jí to výborně.

Oltářní obraz v novém kostele stal se nyní předmětem

veškerých porad. Král se vyjádřil, že jen Mengs, jenž si o tento chrám Páně tolik získal zásluh, by ho malovati měl, a Rafael vida jeden ze svých nejznamenitějších výtvorů před sebou, přemýšlel při sobě o rozmanitých nákresech, který předmět by zvoliti měl. Nákresey byly na to předloženy králi, načež tento Mengse přiměl, aby si co předmět k oltárnímu obrazu vzal na nebevstoupení Páně, což se mu nejvhodnějším k tomuto účelu býti zdálo.

Mengs přeje si, dostati se opět do Italie a domnívaje se spolu, že tím ujde také všemu mučení ze strany starého otce, představil králi, že tentýž obraz se vyvésti dá toliko v Římě, kde člověk takřka před očima nesmrtelného Rafaela z Urbina pracuje. Král poskytl milenému svému Mengsovi také žádaného odpuštění a obdaril ho ještě před odjezdem drahocennými dary.

Dozvědév se o velikých těchto rozkazech a objednániích, kterých se Mengsovi dostalo od krále, roznemohl se nad tím starý dvorní malíř Sylvestr a nechal si od lékaře vysvědčení dáti, že jemnějšího povětrí zapotřebí má a do Paříže se navrátiti musí. Zásluhy nedaly se tomu umělci odepřít; již pod Augustem Silným vlohy své byl často osvědčil a zachoval je také za času jeho syna. Také jest jisto, že kdyby vycházející slunce mladého Mengse dílny umělců za toho času nebylo osvětlilo, že by byl pan Louis Sylvestre mnohou provedl ještě důkladnou práci. Neboť jeho způsob malování byl příjemný a správný. Avšak s výsledky Mengsovými nebylo možná v běh o závod se pustiti, a jelikož výsledky tyto umělce jako Sylvestre, jenž působil rád s velkou samospokojeností velmi bolestně se dotýkaly, dá se to lehce vysvětliti, že raději odstoupil, aby nemusil pohlížeti, jak jeden list po druhém z jeho vavřínového věnce se trhá a hanobí. Král svolil starému muži v jeho prosbě a nechal ho ve cti se odebrati. Odešel na zemský statek své dcery a odtud do Paříže.

Než necháme Mengsa odjeti, musíme ještě se zmíniti o jednom tónu z jeho života, kterýž svědčí o jeho velkém přátelství a velice ho charakterisuje. Annibale navrátiv se z Paříže, našel právě svého přítele chystajícího se na cestu. Nebyl Mengs s to odejeti, než by Annibalovu podobiznu zhotovil, kteráž by měla co pomník přátelství jejich mu sloužiti. Pastelový obraz nechtěl král ze svého psacího stolku pryč dáti, na němž ležel. Nastínil tedy v rychlosti obraz olejový, ukončil ho ještě na den svého odjezdu ano i po celou noc na něm pracoval. Král chtěl spatřiti ten obraz; pročež Mengs mu ho toho dne ráno, když měl odjeti, ještě na ukázkou přinesl. „Nalezám v něm, milý Rafaele, něco jemného, vnitřního, co v jiných svých obrazech pohřešuju,“ řekl August. — „Vaše Milost ráčí v něm nalézati toliko mého přítele,“ odvece umělec se šťastnou smělostí, „jest to druh lidí, které knížata neznají.“ — Král těmito slovy nikoliv uražen, dal mladému umělci co nejmilostivěji „s Bohem,“ odporučiv mu ještě zvláště veliký obraz pro kostel. Netušil, že ani obraz ani Mengse více nespátří. Bouře sedmileté války vypukly nad Saskem.

Bylo to v měsíci září 1752, v tomtéž měsíci, když se svou ženou a svými sestrama do Říma se odstěhoval.

Život umělcův, jenž u svého malířského postavku nebo na lešeních jej stráví, poskytuje málo změn. Takovýto život vedl nyní Mengs v Římě. Návštěvy, zakázky, vzácná přátelství střídaly se mezi sebou. Akademie u sv. Lukáše zvolila jej za svého spoluúda. Lord Pessy objednal u něho dva veliké obrazy, „Svatbu Psyche“ a „Školu Athénskou.“ Za toho času také se na tom ustanovil, že si nastíní obraz pro chrám Dráždanský. Pro velké však množství prací byl přinucen prozatím této myšlénky se vzdáti. Příbytí Winkelmanovo mělo také vliv na to. Winkelmann a Mengs staly se přáteli. Oba studovali starý věk; Mengs uvedl život a čilost do tuhých školských pojmů svého přítele, kdežto ten zase pořádek a přesnost přivedl do náhledů Mengsových. Mezi množstvím žáků, kterých byl v Římě přijal, nacházel se také pan Antonio Maron z Vídně. Mladá Terezia Concordia Mengsová, bydlíc u svého bratra, stala se chotí Maronovou, druhá ale sestra Juliana šla do kláštera.

I vypukla válka v Sasích roku 1756 a výplata pensí se zastavila; Mengs ale takřka ani nespozoroval tento úbytek na svých důchodech, tak byl zakázkami zahrnut. Ne dosti spokojen triumfy, jakýchž byl již dosáhl malováním v olej, chtěl ještě i na jiné pole činnost svou rozšířiti, pro které vždy choval velikou oblibu, na malbu na obmítce. Jelikož se v tomto mínění každý dříve s důkazy o schopnosti osvědčiti musí, než se mu zakázky dají, předevzal si Mengs, že zdarma okráší strop Cölestinských mnichů prací, která všeobecné došla pochvaly. Nyní se mu dostalo tedy také objednání v tomto druhém umění. Kardinál Albani, jeho příznivec a přítel, dal mu strop ve svém letohrádku Albani v Římě malovati. Mengs představil na tom Parnas s Apollem a s musami. Znamenitá tato malba, na níž jedna z největších krás tehdejšího Říma, hraběnka Carolina co Kalliope, byla představována upozornila také královnu Neapolskou, saskou to princeznu, dceru Augustovou, na umělce. I pozvala ho k sobě a manželka svého požádala, aby Mengsovi dovolil, aby u něho obraz pro kapli v Kasestě maloval. K ukončení jiného obrazu nedostačoval více čas, anto královští manželové do Španěl se odebrali, aby tamější trůn zaujali, který jim dědičnou posloupností byl připadl. Mengs je tedy tam následovati musil, a král ho usadil u sebe s ročním platem 6000 tolarů.

Neměli bysme nic jiného na práci, než vypočítati obrazy za obrazy, a to všechny po královsku zaplacené, chtěli-li bychom krok za krokem sledovati život našeho umělce, kterýž jezdě mezi Madridem a Římem, všude s obdivem a podivem přijat, od knížat hejčkan, od umělců ctěn, všude stopy svých vloh zanechal. Trapná nemoc však, blížící se vodnatelnost, zmocnila se ho ve Španělsku a přinutila Řím opět vyhledati. Sotva uzdraven, odešel znovu do Španělska, kde starý neduh při malování pokojů Jeho Veličenstva ho opět sklíčil a krále povzbudil, aby ho sám odeslal do Říma, aby se tam uzdravil.

Příbyv do Říma, našel tam zase množství zakázek z Anglicka, Ruska a Německa. Stalo se to již náruživostí, každý chtěl mít obraz od Mengsa. Tím si opět znovu na zdraví uškodil, a tentokráte nebezpečně. Na místě co by byl noci věnoval odpočinku, strávil je pracemi písemnými. Sepsaný od něho traktát o kráse podává o tom svědectví. Také starosti rodinné vyskytly se v této době. Ismael Mengs zemřel,

zanechav svou ziskuchtivou a podle smýšlející ženu, která neměla nic moudřejšího na práci, než že si veškeré jmění osvojila, vylučujíc práva dětí. Povstaly spory. Paní Mengsová zdálo se jednání u soudu příliš zdoluhavé, i jela sama do Španěl, kde za toho času Mengs se zdržoval, a objevila se před ním s celým rejstříkem svých požadavků. Posoudila dobře povahu Mengsovou. Věděla, že se s ním dalo všechno začíti, jen když člověk s ním osobně mluvil, představováním a prosbami na srdce jeho dorážel a ke krokům ho donutil, které později trpce želel. Mengs vzdal se svého dědictví, dal maceše ještě dary a byl jen rád, jak mile její vůz zase odjížděti zaslechl. A takovýmto způsobem dopomohla si paní Mengsová k znamenité zámožnosti.

Jeho žena a dvě dcery smrtí ho předešly. Mengs sám byl již velmi churav, když ještě pracoval na obrazích, které si král španělský u něho objednal. I vyčítali mu jeho přátelé, proč se více nešetří, načež on pravil: „Král vždycky tak dobrotivě se mi proukázal, že mi nelze jinak, než s barevničkou v ruce za něj zemřít.“ — Dne 29. června r. 1779 skonal. Byl jeden a padesát let stár.

S ním shasla jedna z nejskvělejších hvězd na obzoru malířského umění, jejíž paprsky co stálé pomníky jeho slávy jak v Římě tak i v Madridě, jak v Drážďanech tak i v jeho české otčině v Oustí nad Labem věčně zářiti budou.

Dle Sternberga podává V. Guth.

Václav Jan Tomášek.

(Pokračování.)

Dne desátého navštívil Tomášek ve společnosti se svým bratrem *L. van Beethovena*. Nebohý slyšel téhož dne velmi těžce, tak že se více křičeti než mluvit muselo. Příjemací pokoj, v němž ho Beethoven přívětivě uvítal, byl slušný, ale všude panoval veliký nepořádek jako v jeho vlasích. Tomášek našel na přímo stojícím pianě text ku kantátě (*Der glorieiche Augenblick*) od Weizenbacha, na klávesnici ležela tuška, nížto náčrty k svému dílu činil. Jeho rozmluva byla rozkouskována a velmi silným hlasem vedena. Podáme zde něce z tohoto hovoru mlčením [pominouce některá jména mužů, o nichž tu řeč byla. *Tomášek*: „Pane z Beethovenu, račte prominout, že Vás ruším. Jsem Tomášek z Prahy, skladatel u hraběte Buquoi a jsem tak smělý ve společnosti bratra svého Vás navštívit.“ *Beethoven*: „Těším se velice tomu, že se Vás osobně znáti učím. Vy mne docela nerušíte.“ *Tom.*: „Pan doktor R. se Vám poroučí.“ *Beeth.*: „Co dělá? Již dlouho jsem o něm nic neslyšel.“ *Tom.*: „Žádá si věděti, jak dalece jste ve své při pokročil?“ *Beeth.*: „Pro samé okolkování nemohu přijíti ku předu.“ *Tom.*: „Slyšel jsem, že chcete skládati requie?“ *Beeth.*: „Chtěl jsem requie psáti, jakmile historie bude ukončena. Proč bych také dříve psal?“ Nyní počal Tomáškovu celou záležitost vypravovati. Mluvil však bez jistého spojení, více rhapsodicky; konečně rozpředl se hovor o jiných předmětech. *Tom.*: „Jak se zdá, račte být velmi pilný.“ *Beeth.*: „Což nemusím — co by říkala má sláva?“ *Tom.*: „Navštěvuje Vás můj žák Voříšek často?“

Beeth.: „Byl několikráte u mne; avšak já ho neslyšel. Posledně přinesl mi některé své skladby, které na tak mladého muže jako on jest, pěkně pracovány jsou. (Beethoven myslel pod tím „*Dvanáct rhapsodií*“ pro piano, které Tomáškovu věnovány jsou a které později tiskem vyšly.) *Tom.*: „Vy račte jen zřídka kdy vycházeti?“ *Beeth.*: „Skoro nikam.“ *Tom.*: „Dnes se bude dávat nová opera od . . . nemám chuť hudbu téhož druhu poslouchati.“ *Beeth.*: „Můj Bože, takových skladeb musí také býti, což by jinak dělal lid?“ *Tom.*: „Pravilo se mi, že se tu zdržuje mladý cizí umělec, jenž prý jest nadobyčejným pianistou.“ *Beeth.*: „Já jsem o něm doslechl, avšak sám jsem ho hráti neslyšel. Můj Bože! Af jen zůstane půl leta u nás, pak uslyšíme, co Vídeňané o jeho hře souditi budou. Znam to, jak se zde vše nové líbí.“ *Tom.*: „Ani jste s ním dohromady nepřišel?“ *Beeth.*: „Naučil jsem se ho znáti při provedení mé bitvy, při kteréž příležitosti někteří zdejší komponisté nějaký nástroj převzali. Onomu mladíku připadl velký buben. Ha! ha! ha! — Nebyl jsem docela s ním spokojen; netloukl dobře a přišel vždy pozdě, tak že jsem ho notně vypeskovat musel. Ha! ha! ha! to ho asi zlobilo. Není nic s ním, nemá zmužilosti v pravý čas udeřiti.“

Nad tímto nápadem musel se Tomášek smáti a poděkovav se za pozvání k obědu, poroučel se Beethovenovi a odešel. Dne 16. slyšel Tomášek v dvorní kapli *Salieriovu mši*, nemohl to ale přes srdce snést, aby až ku „*credu*“ vydržel; skladba Salieriova naučilo ho, že se i v hudbě proti druhému přikázání „*Nevezmeš jméno Boží nadarmo*“ hřešiti může; neboť císařský kapelník ani tušení neměl o slohu kostelním. —

Tomášek sešel se tam s *Bayerem*, virtuosem na flétu, jakož i s *Barthem a Götzem*, kteřížto oba Čechové byli a co nevzdělaní zpěváci ve Vídni slyneli. Bayer seznámil ho na zpáteční cestě se skladatelem Häuslerem.

Prostřednictvím hraběte Chotka obdržel Tomášek vstupní lístek k hlavní produkci oratoria „*Samson*“ od Handla, jež se v c. k. jízdně provozovalo. Produkci této dne 16. odbyvané byl císař Alexandr, císař rakouský a jeho choť, jakož i jiní králové přítomní. *Mosel* řídil oratorium obratně a orchestr doprovázel sólová místa s nadobyčejnou mírností „*Oratorium Samson*“, praví Tomášek, „zdá se býti jedna z nejstarších skladeb Händlových. Velkou chybu má toto oratorium, že se nazvíce o jednotvárnou způsobu citění vleče a tak oněm, kteří o kontrapunktických kombinacích žádného ponětí nemají, nudným býti musí. *Mosel* přeložil anglický text, začož mu hudební svět vděčen býti musí; že ale původní instrumentací dle novomódního způsobu sesílil, ano v jednom místě i velké turecké bubny přidal, to nemůže žádný moudrý hudebník schvalovat, poněvadž Händlovy skladby nesnesou materiální bouchavé efekty novějšího času. Též by neměl hudebně chvastající čas při silné organické skladbě, jakož jsou komposice Händlovy, do toho tlachati; nýbrž měl by jen naslouchati, k nim přihlížeti, aby nepravý směr jejich čím dříve, tím lépe opustil.“

Dne 17. září navštívil Tomášek se svým bratrem boдрého kapelníka Preindla, kterýž se nabídl, že Tomáškovu mši s tou výminkou ve Vídni provede, když mu skladatel dovolí, jméno jeho zatajiti, k čemuž Tomášek nesvolil. Dne

24. září podíval se Tomášek do Akademie výtvarného umění a večer do divadla u Korutánské brány, kdež se *nová opera* „Oba Kalifové,“ komická opera od Wohlbrücha s hudbou od Meyerbeera *poprvé* dávala. Hudba tehdež ještě velmi mladého skladatele svědčila, jak Tomášek dí, rozhodně o jeho dramatickém talentu, jež Mayerbeeru nikdy upírati nemohl. Dne 27. slyšel Tomášek operu „Jan Pařížský“ od Boieldieua, z níž se mu nejlépe první finale líbilo.

V *koncertu*, jež klavírní mistr Kunz ku prospěchu ústavu slepých dne 31. uspořádal, slyšel mimo jiné též *Fr. Pecháčka*, jenž své variace přednášel. „Tento, tehdež velice mladý virtuos“ vypravuje *Tomášek*, „hrál s velkou sběhlostí a ohněm. Jeho snadnost u překonání obtížných pasaží ukázala mi umělecký směr, který jen po neobyčejné bravoure touží. Dne 1. listopadu navštívil hudební *akademii*, již Franzl, kapelník Mnichovský v divadle u Korutánské brány uspořádal. Mimo ouverturu k opeře „Floras“ od Fränzla a Fränzlův koncert houslový od téhož přednesený, pak kantátu „Das Reich der Töne“ od téhož, slyšel Tomášek sl. Sprinzovu, žákyni sl. Paradiesové, která klavírní koncert B-dur od *L. Duska* přednášela. „*Mají-li Duškovy skladby*,“ praví Tomášek, „*míti účinek musejí především silným a zpěvným úhozem přednášeny býti; jinak jsou nezřídka zdoluhavé, anto jim pravidelně hluboký duch a kontrapunktické provedení schází.*“ Dne 4. listopadu dávaly se v chrámě Augustinů Mozartovy requie řízením Salierovým. Změnu, že v Tuba mirum fagotové solo tromboně se ponechalo, bylo, jak Tomášek dí, celému dílu jen ku prospěchu. Ačkoliv se Tomášek s requiem Mozartovým docela spřáteliti nemohl, jelikož mu jednota slohu zcela chybí, neboť některé sady jsou v starém ovšednělém kostelním slohu psány, kdežto zase v jiných sadbách světský typus se zračí, vydržel Tomášek předce tak dlouho v kostele, dokud ho Mozartův duch poutal; avšak když Süßmeyerův slabý talent jej ze zbožného rozpoložení vyrušil, odstranil se z chrámu Tom. s tesklivým citem, že tak záhy slavný genius zesnul. (Pokračování.)

Z Břetislavi (Přešpurk). (*Slavnost zpěv. spolku. — Velíš. — Slečny Vrabělyovy. — Remenyi a jeho prisvojenec.*) Velmi dávno jsem se již o našem žití nezmínil, čekaje na rozřešení jistých otázek; nyní ale předce malou podávám zprávu, byť bych se i zvláště vlasteneckým počínáním jednotlivců honositi nemohl, jakž to v Daliboru z naší milé vlasti čítáme. O čemž by pak mohl Čech spíše psáti, než o hudbě a zpěvu? Ano zpěv a hudba jsou dary nebeské, kterými se bažením opravdově uměleckým v nás city probuzují nebeské, city, jichžto ozvěna později často ještě mír duševní naladiti, nás o moci a lásce boží, jakož i o tom, že ještě k jinému, lepšímu žití stvoření jsme, přesvědčiti může. K takovému rozjímání přiměla mne nevšední slavnost, zde od-bývána dne 13. října, ku které k nám mužský sbor Vídeňský (150 hlav) Hainburgský (30 hlav) zavítali, a spojivše se s naším sborem (80 hlav), v redutním sále koncert uspořá-dali, jehožto čistý výnos 1000 zl. r. č. ku prospěchu oněch nešťastných odveden byl, jenž letošním nesmírným suchem v dolejších Uhersku tolik utrpěli. Vídeňští přijeli zvláštním

vlakem ráno o 8 hodinách. Po slavném přivítání na nádraží odvedeni byli do střelnice, aby se občerstvili; mezi tím zdejší údové do hlavního chrámu chvátali, an zdejší vůbec milovaný a velmi vážený kanovník pan Fr. Urbánek o 9 hod. secunducí slavil, při které se *Beethovenova mše do C* velmi podařile provozovala. Oučinkujících bylo 85, a pan kapelník *Josef Kumlík* osvědčil zase svou obezřelost. Z chrámu páně spěchal do sálu, který vybranou společností tak řka přeplněn byl, a o 11 hodinách započal koncert. Zdejší sbor zapěl čtvero-zpěv z 16. století od Tinódyho v *maďarčině*, který co do slohu i provedení příjemně překvapil a od obecnstva vlídně přijat byl. Na to zpívali spojení sbory národní písně ně-mecké „Loreley“ a „Nevěrnost“ od Silchera s důkladným vítězstvím. Dvorní kapelník a ředitel těchto spojených sborů, pan *Jan Herbeck*, z českého rodu pocházející, někdy snad Hrbek? zná výborně — ba čarovně nad svými panovati, co do zpěvu a přednesu se sotva co dokonalejšího mysliti dá. Vídeňský sbor zpíval sám „Růžička v lese“ od Fischera a sbor z Vágnerovi zpěvohry „Der fliegende Holländer“ k užasnutí dokonale. Pan Olschbauer přednášel dvě písně pro tenor od Fr. Schuberta a od Rubinsteina překrásně, načež Herbeckův sbor „Zum Walde“ s doprovázením čtyř lesnic — perle to celého koncertu zavzněly. Sloh i provedení jedním slovem uchvátily. Potlesk byl náramný, tak že se skoro každý sbor aspoň z částky opakoval. V druhém oddělení započali Hainburgští s „Waldeseinsamkeit“ od Storcha; zdejší zpívali sbor od H. Proschka „Muth“, který lepšího posouzení zasloužil, než se mu od kritiků (takřka nepovolaných) dostalo. Abtův sbor „Vineta“ od Vídeňanů přednesen, musí všude zvítěziti. Dvojzpěv od Grella pro dva tenory, který přednesli pánové Olschbauer a Zoček (poslední bezpochyby Francouz) nad míru krásně, tak že se mnohé oko slzy zarosilo. Kromě jiných písní zavzněly k závěrce ode všech zpěváků Schubertův sbor „Widerspruch“ Herbeckovou taktovkou veden — výborně a dokonale. Mohu říci, že jsem až posud důkladnější a krásnější přednes mužských sborů neslyšel. Ku skvostné hostině v městské střelnici bylo 300 osob zváno, a zdálo se, jako by všichni k jedné rodině naleželi. Tu se nebral ohled na národnost; byli stejně váženi. O kéž by možná bylo, všude tak blahodárně působiti, všelijaké brojení a žárlení nevčasné zameziti, cožby k blahu všeobecnému prospělo, an vzdělaný člověk každého, zaslouživ to, co svého bližního cti a miluje, bez ohledu na národnost. Tuto slavnost uspořádal a tak skvěle provedl přednosta zdejšího zpěváckého spolku, vůbec milovaný a ctěný měšťan zdejší — pan *Theodor Edl*. Sláva mu! Nedávno hrál zde houslista ze Sedmíhradska pan *Velíš* k dobrému účelu, a slibuje někdy znamenitým umělcem se státi. S ním vystoupily slečny *Serafina a Stefanie Vrabělyovy*, přednášejíce na dva klavíry fantasii od Thalberga a Rondo od Chopina, a sice tak výborně, že by dvě ruce okrouhleji a uhlazeněji hráti nemohly. O slečně Serafině nechci slov šířiti, neb v Praze*) též hrála proslulá a nyní zdokonalená umělkyně tato, ale její čtrnáctiletá sestra Stefanie překvapila nejen něžným přednosem, ale i nesmírnou báječnou čerstvostí. Mimochodem řečeno, hráť tato dívka všechny

*) Ano, uznaly jsme skvělý talent spanilé této virtuosky. Red.

Bachovy, Händlovy i Mendelssohnovy fugy z paměti. Té se může slavná budoucnost prorokovat. Také jsme zde měli v červnu a červenci maďarskou divadelní společnost z Debrecina. Veselohry atd. prováděly se větším dílem bez napovědy výborně, zpěvohry vlašského druhu obstojně, *národní* velmi chvalitebně. Dávno již takový dojem na mne neučinila, jako „Hunyady Ladislaus“ od Erkla, kapelníka při národním divadle v Pešti. Znamení a proslulý houslista *Eduard Reményi* vzkazuje chrabrým Čechům srdečné pozdravení, a povolal jim zde při veřejné hostině hlučné „*Sláva!*“ Dával zde

koncert v divadle ku prospěchu náramným suchem letošního roku schudlých dolnouhrů. Zdokonalil se velmi v těch desíti měsících cestování svého po Vlaších, tak že jen jeden hlas o jeho překrásné hře zde koluje. Přijal mladíka vlohy hudebními velmi bohatě nadaného, rodem z Munkáče, za vlastního syna a tento jméno *Reményi* teprv proslaví. *Čtrnáct roků stár* — hra na *housle a klavír* až k užasnutí, doprovází na klavír svého mistra, a sice již 60 kusů z paměti. K tomu je mírný, skromný a vděčný. Tomu se může stkvělá budoucnost předpovídat.

J. B. Vávra.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Jičína. (Četník varhanářem.) Na důkaz, jaké síly a schopnosti v národě našem se nalézají, sloužijí toto: Jan Podhajský, řemesla svého sekerník, od několika roků až do konce měsíce srpna 1863 manipulující stražmistr u c. k. četnictva v Jičíně, zabýval se v prázdných hodinách povždy mechanickými pracemi, objeviv při tom vrozenou neobyčejnou schopnost a vytrvalost. On zhotovil umělecké hodiny, které velmi chvalného uznání a obdivení se strany znalců došly, a každého, kdož je vidí, úžasem naplní. On spravil, než do Jičína přeložen byl, v Chrudími varhany, které v mizerném stavu se nalezaly, tak dokonale a poctivě, že tamější městská rada, jakož i dotýčná slavná konsistoř pohnuty se viděly, vděčnost svou pochvalnými přípisem na jevo mu dáti. V roce 1862 převzal správu varhan v děkanském chrámu Páně Jičinském s obětavostí báječnou. Umíniv sobě radikální správu provést, zrušil starou řiditelnou (Regiertisch), která uprostřed kůru se nacházela, nahradil ji novou do popředí postavenou, předělal a obnovil veškerou starou mechaniku, nechal zhotovit dle svého udání 2 krásné klaviatury — dolní klávesnice bíle, boření černě — zřídil pěknou trvanlivou kopulaci k sesílení stroje, a upravil všecko tak souměrně a vkusně, že teprv teď, po mnoha letech, které velmi příjemnému zvuku se těší, důstojně se vyjímají, a k nemalé okrase chrámu Páně slouží. V roce 1863 převzal p. Podhajský rozsáhlou správu varhan v Jičinském hřbitovním chrámu Páně na Novém světě. Varhany tyto byly roku 1753 od Vojtěcha Bára z Prahy postaveny, avšak od té doby nikdy vydatně spraveny. Celá mechanika byla ve varhanech; zvláštní řiditelný nebylo, a varhaník seděl zády k oltáři obrácen. Potom stály ty varhany tak, že tam, kde místnosti pro hudebníky zapotřebí bylo, prázdné nebylo; za varhany bylo však místnosti dost a dost, jen že celý kůr zábradlím na dvě rozdělen byl, za němž zvoník pro své pohodlí, aby o patro výše jíti nemusel, od dávných dob zvonil. Všude tedy stará nehoda a nešvára. Aby se těmto zdomácnělým zlořádům navždy odzvonilo, chopil se toho pan Podhajský takto: Srozuměv se s duchovní správou a městskou radou, která v tom chrámu patronem jest, odstranil zábradlí, kůr na dvě polovice dělicí, povýšil zvoníka o jedno patro výše, tak že od té doby již na zvonici a ne na kůru zvoní, zřídil zcela novou řiditelnou v popředí, nové klaviatury, postavil corpus 2 a půl lokte do zadu, zrušil veškerou starou a zhotovil zcela novou mechaniku, zrušil tři maličké mnišky k tahání, které hned za varhany stály a strašně harašily, nahradiv je dvěma velkými měchy k šlapání, které stranou postavil. Tímto zařízením jest místa všude dost, a všem nepřijemnostem odpomoženo. A za všecku tuto práci a obětavost nepřijal pan Podhajský pro sebe nikdy a nikde jakési odměny. Tím zajisté vydobyl si velkých zásluh o dotýčné chrámy Páně, jejichž pokladnice takto ušetřil, jakož i o obec Jičinskou. Městská rada, co patron Novoměstského chrámu Páně,

uznala také zásluhy pana Podhajského, a udělila mu, poněvadž jinou odměnu odmítnul, k návrhu pana měšťanosty Fr. Rutteho jednohlasným uzavřením čestné měšťanské právo, a zlatý pečetní prsten. Vkusně vyhotovený diplom, jakož i pečetní prsten byly p. Podhajskému 9. října b. r. doručeny. Vystoupiv před několika týhodny z c. k. četnictva, ukončil pan Podhajský svou varhanářskou činnost menší správou varhan na Karlově v Praze, odkudž se na místo svého nového povolání co správce nově vystaveného parního mlýna v Hředlích u Slaného odebral. Nemoha se panu Podhajskému za jeho zároveň mě co varhaníku prokázanou velkou službu nijak odměniti, pokládám si za svátou povinnost, jemu alespoň tímto veřejně díky své pronésti, a pročež volám z hloubi srdce svého: „Ať žije pan Podhajský k blahu rodiny své; jako žítí bude u vděčné památce mé.“

Ferd. Saska, ředitel v kůru v Jičíně.

Ze Strakonice. (Výroční zpráva „Zvonu.“) Během roku 1863 měl spolek 7 čestných, 54 výkonných a 62 přispívajících členů. Vystoupením, přeložením ve službě a úmrtím, ztratil spolek během roku 10 členů. — Přistoupením nabyl spolek 4 členů. Ochrance spolku: Mitschke Josef, c. k. podkrajský. Předseda výboru: Dr. Šefčík Gustav. Výborové: Češka Antonín, Jakobe Petr, Petertill František, Štěpán Gustav, Šlehover Antonín, Vorel Karel. Ředitel zpěvu: Kukla Jan, učitel na hlavní škole. Místodržitel zpěvu: Antoš Jaa, učitel na hlavní škole, Weidl Sebastian, pokladník, Kolář Josef, přihlížitel, Rataj Josef, jednatel. — Spolek v druhém roce trvání započal svou činnost odbýváním valné hromady dne 9. listopadu roku 1862; účastnilo se při této schůzi 80 členů. Dne 23. listopadu zařídil spolek pěveckou akademii večerní. Dne 31. ledna 1863 uspořádal spolek hudební a pěveckou zábavu pro své členy. Dne 23. března 1863 odbýval spolek pěveckou akademii ve prospěch pohořelců Borotinských. Dne 4. února 1863 účinkoval spolek v besedě na Střele ve prospěch národního divadla pražského. Dne 14. května 1863 doprovodil spolek svého přispívajícího úda, Františka Toksteina k hrobu, při němž dva smutečné sbory zapěl. Dne 21. června 1863 podnikl spolek svůj první výlet do Štěkny. Dne 16. srpna uspořádal spolek besedu ve prospěch pohořelců Bezděkovských. Také účinkoval velmi často blahodárně při službách Božích ve chrámu Páně, tak i při vzkříšení a průvodu Božího těla. Knihovna spolku řádně sestavená, počítá 112 čísel, mezi kterými několik ročníků hudebních časopisů, a vícero sešitů písní po čtyřech a šesti číslech druhu všelikého se nalezá. Ačkoliv spolek časem svého trvání skutečné, přesvědčenosti nabyt, že každá i ta nejlepší věc všestranného přání nepožívá, předc vzdor všemu odporování morální pevnosti dosáhl. Neohrožeností a vytrvalostí statečných svých členů „Zvon“ vystoupil z bouře, — bojem utužen, — a bude i budoucně vzdorovati všem nájezdům, — tak že svorností údů dosáhne svého vytknutého ušlechtilého cíle. Příjem spolku obnášel 568 zl. 40 kr., vydání 447 zl. 15 kr.; zbyde 121 zl. 25 kr.

J. R.

Z ciziny.

Z Drážďan. (Koncert klavírní virtuosky sl. Mary Krebs-ovy). Musikální kruh zimní saisony otevřela jedenáctiletá pianistka sl. Mary Krebs-ova, dcera Pražanky paní Krebs-Michalesi-ové a našeho zasloužilého a veleoblíbeného kapelníka u dvorního divadla p. Karla Krebse koncertem, v němž král. dvorní zpěvačka paní Jauner-Krallová a král. dvorní herec pan Dawison jakož i král. hudební kapella účinkovali. Ačkoliv nám jméno znamenitého maestra za to ručiti se zdálo, že se s žádným obyčejným zjevem v oboru virtuosní techniky nepotkáme; vstoupili jsme přec — přiznáváme se upřímně — s apathickou nesmělostí do sálu ve všech prostorách naplněného; neboť nepatříme k ctitelům tak zvaných „zázračných dětí“, jejichžto výkony z nás jen útrpný potlesk vylouditi dovedly. — Však jak příjemně byli jsme zde z klamu vyvedeni! Jsouce zdobena něžným květem bujného mládí, předstoupila před nás koncertistka vděkupně co líbezný zjev. A když její prsty klavesů se dotknuly a s jemností vil po nich sklouzaly zjevující nám báje snu za letní noci a když tyto malé ruce pak s obrovskou silou v klávesech řádily, by nám vypravovaly v bouře, která s démonickou mocí nad hroby mrtvých hučí a je otevřítí usiluje — tu jsme již dávno zapomněli na malé, jedenáctileté děě, které v tklivé skromnosti sedíc v tajemném tušení své velikosti, ruku svého mistra drželo a u umělkyni platil hlučný výbuch našeho podivení, umělkyni která nás v pravém smyslu slova okouzila. — Král. hudební kapella řízením kapelníka Krebse započala koncert důstojně ouverturou od Rietze. Mezi klavírními skladbami, které spanilá virtuoska přednášela, jmenujeme jen fugu A-moll od Seb. Bacha, koncert Cis-moll od Riese, fantasii na motivy z opery „Lucretia Borgia“ od K. Krebse a velice těžké „Pespetuum mobile“ od K. M. Webra. Nejušlechtilejší vkus v přednesu neuhoná stejnoměrnost tónů, slovem úplná vláda nad technickou sběhlostí a duší vyznačuje tuto mladistvou umělkyni chválou a obdivováním. — Právě se na novo studuje na dvorním divadle opera „Agnes“ od kapelníka Krebse, šťastného otce výtečné pianistky.

A. Sv.

Kronika zpěváckých spolků.

* * * Be s e d a v Z l o n i c í c h odbývala se 8. listopadu 1863 ve prospěch pohořelých. Program byl tento 1. Staročeská od Škroupa. 2. Čech od Rubeše, přednese p. Kettner. 3. Muž bez slzí, slova od Melišové - Keršnerové, hudba od K. Záhorského, zpívá p. Palice. 4. „Proč a proto,“ deklamace od Fr. Hory, předn. sl. Tomanova. 5. „Náš zpěv,“ sbor od Zavrtala. 6. Besodní čtdní od Vilaniho, předn. p. Urban. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského. 8. „To se nesluší,“ deklamace od K. Tyla, předn. sl. Julie Tomanova. 9. „Rekúv sen,“ sbor od K. Slavíka. 10. Švingulace od Burgeršteina, předn. p. Kettner. 11. „Naše probuzení,“ sbor od L. Procházky.

* * * Č á s l a v s k ý, „Kovář“ oučinkovati bude v pěvecké a hudební zábavě dne 10. listop. ve prospěch pohořelých Vysokomýtských uspořádané; Mimo něj oučinkovati bude paní Falbrechtová a p. Kaván.

* * * V T e l n i c í n a M o r a v ě odbývala se dne 8. listop. b e s e d a, jejíž program byl tento: Proslov — Čochoslovan, saor od V. Zaěrtala, „obrana krinoliny,“ deklamovánka. a „obrana mužského pohlaví,“ deklamovánka, „Tichá noc“ sbor od Mart. Nováčka, „Pres sto let,“ deklamace, kadryla od Hellaera. „Sedlák na biliáru,“ deklamace od Jana z Hvězdy. „Svorný duch“ sbor od Suchánka. „Vysloužilce,“ deklamace.

* * * Z p ě v á c k ý s p o l e k „Kovář“ v Čáslavi uspořádá 10. listop. spoluúčinkováním paní M. Falbrechtové a pana Frant. Kavána hudební a pěveckou zábavu, ve prospěch pohořelých Vysokomýtských. Program: 1. Oouvertura. 2. Proslov. 3. „Příjde jaro,“ sbor od Tovačovského. 4. „Hněv,“ píseň od Fr. Kavána,

přednese paní Marie Falbrechtová. 5. a) Valčík, (D-dur), od Chopina, b) „Píseň bez slov,“ (A-moll), od Mendelssohna, přednese p. Frant. Kaván. 6. „Predivo je Prela,“ sbor od Vatrosl. Lisinského. 7. „Kytka vlastenkám,“ píseň od Jana Škroupa, přednese pan Jos. Primus. 8. Pochod z národních písní od Karla Bendla. 9. „La Stella,“ valčík od Arditioho, přednese paní Marie Falbrechtová. 10. „Prerušený ples vil, polka koncertní od Frant. Kavána, přednese pan skladatel.

Ochotnická divadla.

B l a t e n š t í o c h o t n í c í provozovali dne 2. listopadu „Mlynář a jeho dítě,“ obraz ze života národního v 3 děj. od Raupacha. — Na ochotnickém divadle v Kutné Hoře provozovala se dne 1. listopadu činohra „Debora“ v českém překladu od J. Kolára. — Kladenští ochotníci provozovali dne 3. listop. „Mlynář a jeho dítě“. — Hořovičtí ochotníci provozovali dne 8. listop. ve prospěch divadla „Strakonický dudák.“ Ochotníci ve Velké Mezeříči dávali dne 1. listop. „Statek Lhota“ s velmi chvalným úspěchem; zvláště vynikly dívky. Příští představení bude převržená slánka. —

Z Prahy.

— Členové hudebního odboru umělecké besedy žádají se, by se ve středu dne 11. listopadu o 8. hod. večer v místnostech umělecké besedy (v hostinci „u Jerusaléma“ v hojném počtu shromáždili.

— Hudební odbor umělecké besedy počíná opět činnost svou rozvíjati. V posledních sezeních zvolena byla komise k sestavení plán k dramatické škole. Do komise zvoleni byli: pp. F. Blažek, F. Kaván, L. Lukes, E. Meliš, B. Smetana a J. L. Zvonař. Dále zvolena byla komise k opravení stanov, do níž pp. Heller, Meliš, Procházka, Smetana a Zvonař vyvoleni byli. Konečně zvolena byla komise k sestavení hudební terminologie. Co se týče dramatické školy, sešla se k tomu určená hudební komise s komisí literárního odboru, z pánů Hála, Chramosty, Jandy, Kašky, Nápravníka a Nerudy sestávající a vytkla již hlavní základy, na nichžto škola tato spočívatí bude; v příští schůzi o záležitosti této bude celý plán školy této úplně vyhotoven. Komise k opravení stanov učinilo ve své schůzi několik důležitých návrhů, o nichžto se v celém odboru již rokovalo a ještě rokovati bude.

— Sl. Alojsie Blažkova dosáhla při svém prvním vystoupení co Agata na divadle v Temešváru skvělého výsledku a byla mnohokrát volána.

— Naš krajan p. Nosek stal se koncertním mistrem u Mozarta v Solnohradě. Nemýlíme-li se, je Nosek žák Pražského konservatoria.

— Slečna Rastelliova, krajanka naše dochází velké obliby u divadla v Pešti. Nedávno vystoupila co Recha v „Židovce“ s krásným úspěchem. Jak dopisovatel do Theater-Chronik č. 44 píše „prýštila se náruživost lásky a zbožná přítulnost k otcí a vřě z její melodií. Umělkyně tato hrála s velkou vroucností dramatickou část své úlohy a dodala jí tak dokonalé platnosti, že jí obecenstvo živým uznáním vyznamenalo.“

— Pan Josef Frič, co dramatický básník chvalně znám, zaslal z Paříže do Prahy novou tragédií „Ivan Mazepa,“ kterou si, jak „Hlas“ píše, pan Kolar ml. k benefici vezme.

— Výstava Lessingova znamenitého obrazu „Hus u hranice“ zůstane ještě do 20. listopadu otevřena.

— Virtuoska na housle sl. Rosaa d'Or nastoupila tyto dni uměleckou cestu do Německa a vystoupí poprvé v Altenburku.

— Náš krajan p. Popper, virtuos na cello účinkoval před nedávnem v prvním koncertu hudební jednoty „Euterpe“ v Lipsku se skvělým výsledkem. Pan Popper přednášel jak „Mitteldutsche Volkszeitung“ píše, na cello koncert A-moll od Goltermanna a svou vlastní skladbu Andante a rondo E-moll. Poslední líbila se nám rozhodněji a svědčí o talentním skladateli; co virtuos vyznačil se p. Popper cituplností a elegancí a bude se v brzkou moci po boku postaviti nejlepším virtuosům na cello. Též „Neue Zeitschrift für Musik“ v Lipsku (č. 18.) oplývá chválou při posuzování virtuosity Popprovy.

— Alois Dreyschock, profesor piana na konservatoriu Petrohradském jmenován jest hlavním inspektorem kr. divadelní školy.

— Náš rodák p. Václav Ludvík, kapelník u pluku pěšího arcivévody Karla, došel v Inšpruku se svou kapelou velké pochvaly. Jmenovitě líbil se jeho „jásací pochod“ a jiné skladby, které jeho velmi obezřelým a výtečným řízením co nej-správněji provedeny byly. Ustřední výbor střelecké slavnosti v Inšpruku věnoval našemu rodáku, jenž si tu všeobecnou přízeň obecnstva získal, při jeho odchodu do Verony stříbrné horkinky s pochlebným přispisem na památku.

— Pan Ferd. Laub dával s třemi jinými umělci dne 5. t. m. první kvartetní zápravu pro komorní hudbu ve Vídni. Přednášel kvarteta od Haydna, Schuberta a Beethovena, v nichžto Laub co duchaplný tlumočník těchto klasiků skvěle se osvědčil.

— Pan Hovorka, bývalý žák varhanické školy Pražské a nyní kapelník u ruského vojska prodléval několik neděl ve své vlasti a odebral se v sobotu dne 7. listop. opět do Rus.

— Hlahol. V pátek dne 6. listop. zvolen jest pan Ludvík Procházků od členů „Hlaholu“ za náměstka předsedova a p. Lud. Lukeš jednohlasně do výboru.

— Paní Elišce Zöllnerové, vdově po divadelním řediteli Zöllnerovi, dáno jest od místodržitelství povolení k divadelním představením v několika krajích českých.

— Komité vážných měšťanů Kralodvorských vydalo tyto dni svolání k příspěvkům na Hankovo divadlo, které se v Kralové Dvoře vystavěti a dne 17. září 1867 otevřítí má.

— Barytonista pan Švarz je již engažován pro divadlo prozatimní, a sice s výminkami velmi skvělými. Pověst že engažován jest pro vysoké partie barytonové, nemůže být však pravdivá, neboť p. Švaraův hlas byl tím brzy cituplně trpěl. Oblíbenost jeho zakládá se v jiném druhu úloh.

— Slečna Gaučová, před nedávnem ještě oblíbený člen českého divadla, slavila minulý týden u Trinitářů sňatek svůj s panem Ferdinandem Terksau.

— Známý znalec starožitností pana Ant. Prokop Schmitt, přistoupil co člen do odboru výtvarného umění „Besedy umělecké.“

— Pan Píšek, jenž v prozatimním divadle českém v „Lukrecii“ pohostinsky vystoupil, povolán jest v sobotu telegrafem do Stuttgartu na zvláštní přání královo. Tím snad zmaří se další jeho pohostinské hry na našem divadle.

— K české zpěvohře engažován jest tento týden od ředitele pana Liegerta na tři leta pan Klatovský, rodem Moravan pro vysoké barytonové partie.

— Bassista p. Bláha obdržel od ředitele p. Liegerta nabídnutí k engagementu u české opery.

— Sl. Horynova, žačka Pražského konservatoria, vystoupila jak známo co nově engažovaná dramatická zpěvačka jako „Agata“ v Mannheimu s velmi příznivým úspěchem. Sl. Horynova, praví dopisovatel do Berlínského „Theatermoniteur“ má hlas velkého objemu, jehož cena se nejen na dostatečné výše, nýbrž i krásné zvukné hloubce zakládá. Při tom proniká její hlas k srdci a vyznačuje se dostatečnou silou, která pro větší jeviště nevyhnutelně zapotřebí jest. Hlučné vyvolání při otevřené scéně odměnilo její pro první divadelní výstup výtanný výkon.

— Jedota Cecilská počíná 24. ročník svých koncertů a připravuje k provozování tyto veliké skladby: Requiem od Cherubiniho, Antigona od Mendelssohna-Bartholdyho, Zříceniny athénské od Beethovena, scény z Gluckova Orfea a některé kusy ze mše Bachovy. Zkoušky budou se konati počínajíc dne 22. t. m. vždy ve čtvrtek ve zpěvu a v pondělí v orchestru od 6. hodiny večer v místnosti spolkové v ulici Bartolomějské č. 308 u města Jerusalema, k čemuž račtež se přihlásiti ochotníci hudební za členy účinkující.

— Hudební literatura. Nákladem Lud. Fleischerera v Praze vyšel první sešit sbírky národních českých písní pod jmenem „Dítě vlasti,“ jenž A. Jan Svoboda pro piano ku prospěchu útlé mládeže uspořádal. Písní těchto jest 25., avšak nejsou to pouze písně národní, nýbrž i znárodnilé. Z národních nacházíme tu: „Kde domov můj?“ — „Hej Slované — Slovan jsem — Husitská — Česka — Moravo — Složno (horvátská), pak oblíbená píseň „Kovářská.“ Z národních obsahuje sešit tento následující: Na tom Pražském mostě — Horo, horo — Chovejte mne má matičko — Já husérek malý — Kdybych já věděla — Loučení — Na té louce zeleny — Nestůjte mládenci — Sedlák sedlák — Trávo, trávo — Za vodou — U panského dvora — O Velvary — Pij synáčku — Sil jsem proso — Šly panenky. — Mezi písně tyto vloudilo se p. Svobodovi též arietta z opery „Marie“ „Sláva ti vlasti má.“ Upravení je v snadném slohu a písně jsou tak yro piano uspořádané, že jsou počátečníkům přístupné. V brzkou vyjdou ještě tři sešity písní národních pro piano uspořádaných. Každý sešit bude obsahovat 25 písní a 1 sešit stojí toliko 60 kr. — Co neviděl vyjdou v tomtéž skladě tři sbory od chvalně známého skladatele p. J. Bergmanna a totiž: Hádání, pak žertovný a velmi pikantní sbor „Ptáče“ a konečně „Naše Labe,“ na něž sl. zp. spolky upozorňujeme.

— Litoměřický kalendář, nákladem p. K. Medaua, jenž poprvé latinským písmem vyšel, obsahuje některé zajímavé povídky n. p. „Obětavý milenc“ pak „Libuše“ a především pěkný poučný článek „Působení žen českých,“ životopis Čejky a mnohé jiné hospodářské a průmyslové články. Zvláště rázné jsou některé devise a dvanácti měsíců. Kalendář tento nebude zajisté mezi poslednějšími co do vnitřní ceny a může se směle méně zámožným poroučeti.

Listárna.

Panu F. Paz. v D. Věc ta se mne netýkala a odvedl jsem Váš list p. Fleischerovi. — Panu prof. V. v Pr. Obdržel jste zaslané Vám skladby?